

Refleksje nad pracą polonisty

Moje przemyślenia dotyczące pracy nauczyciela języka polskiego opieram na obserwacjach i własnych doświadczeniach. Zdaję sobie sprawę, że nie będą one odkrywczymi, ponieważ wielu polonistów ma podobne odczucia.

Najpierw przypomnę, jakie zadania stawia przed nami wykonywany zawód, do czego jesteśmy potrzebni dzieciom. Przede wszystkim powinniśmy nauczyć je sprawnie posługiwać się polszczyzną. Ta umiejętność językowa może przyczynić się do ich życiowego sukcesu. W czasach, którymi rządzi wszechobecna konkurencja w wielu dziedzinach życia, każdy atut się liczy. Takim niebagatelnym argumentem jest umiejętność precyzyjnego wypowiedzania się. Tymczasem większość społeczeństwa mówi lakonicznie, nonszalancko i bełkotliwie, a młodzież posługuje się monosylabami. Dlatego ćwiczenie sprawności językowej, prowokowanie do spójnych logicznie i precyzyjnie sformułowanych wypowiedzi wydaje się być bardziej przydatne niż natłok wiadomości encyklopedycznych.

Polonista musi być świadomy tego typu zjawisk i omawiać je z uczniami, ponieważ obok kształcenia sprawności językowej bardzo ważne jest wychowanie. Jest to drugie, ogromnie trudne zadanie polonisty. Trzeba uświadomić młodym ludziom, jak ważna jest dbałość o język, nie tylko na lekcjach, ale także w kontaktach codziennych z rówieśnikami. Daje się zauważyć ogromną przepaść pomiędzy językiem literackim a językiem rzeczywistym.

Mam wrażenie, że w świadomości językowej młodzieży następuje zjawisko, które można określić znikaniem desygnatów. Wiele słów staje się dla uczniów pustymi dźwiękami. Bynajmniej nie chodzi tu o wyszukane słownictwo. Jeśli zdamy sobie z tego sprawę, to unikniemy pułapek przy omawianiu różnych tekstów. Mimo że poloniści skazani są wyłącznie na muzea, teatry, to tak jak ich koledzy biologowie i geografowie, powinni korzystać z lekcji w plenerze. Byłaby to okazja nie tylko do wyzwolenia wyobraźni, ale także swobodnych wypowiedzi. Polonista, mając możliwość bliskiego i niesformalizowanego kontaktu z uczniami, mógłby nie tylko lepiej ich poznać, ale też wpłynąć na sposób wypowiedzania się, a co za tym idzie – wychować.

Niestety, w pracy nauczyciela polonisty spotykamy się z wieloma przeszkodami w kształtowaniu poprawności językowej u uczniów. Język kreują współczesne technologie w postaci gier komputerowych, komiksów, muzyki (typu hip-hop, rap – w przeważnej części bogatych w wulgaryzmy), filmów, stron internetowych o ubogiej treści, portali społecznościowych. Wyznacznikami kultury językowej stają się kolokwialne wypowiedzi na forach i portalach społecznościowych. W wyniku tych zjawisk Sienkiewicz, Fredro, Mickiewicz na kartach swoich utworów operują językiem zupełnie niezrozumiałym dla współczesnej młodzieży.

Stanowi to ogromne wyzwanie dla polonisty. Sprawą honoru zawodowego nauczyciela powinno stać się doskonalenie warsztatu pedagogicznego. Nowatorskie metody i formy pracy, poszukująca postawa, niepoddawanie się schematom, to sposób na nie tylko obronę przed rutyną, ale także kształtowanie świadomości językowej młodego pokolenia.